International Journal of Academic Research P-ISSN: 2348-7666: Impact Factor: 6.023
Homepage: https://www.ijar.org.in/
Volume-12, Issue-1, Jan-Mar-2025
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License [CC BY 4.0]

Research Article

నవనాథ చరిత్రలో రసవాద విద్య మరియు కవితాతత్వం

బంటు ప్రసాదరావు

ఆంధ్రోపన్యాసకులు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, వీరఘట్టం, పార్వతీపురం మన్యం జిల్లా

వ్యాస సంగ్రహం:

15వ శతాబ్దానికి చెందిన కవి గౌరన రచించిన ద్విపద కావ్యం 'నవనాథ చరిత్ర'. ఈ కావ్యం తొమ్మిది మంది నాథ సిద్ధుల సాహసాలను, ముఖ్యంగా శివపార్వతుల పుత్రుడైన మీననాథునికథను, నాథ సంప్రదాయ విశిష్టతను తెలియజేస్తుంది. ఈ కావ్యంలో మాలవ దేశపు రాజకుమారుడైన సారంగధరుడు సిద్ధుడిగా మారిన వృత్తాంతం ప్రధానంగా కనిపిస్తుంది. రాజు రాజరాజ నరేంద్రుడికి, సారంగధరుడి కథకు గల సంబంధం కేవలం ఒక జనశృతి మాత్రమేనని, చారిత్రక వాస్తవం కాదని ఈ కావ్యంలో చెప్పబడింది. తెలుగు సాహిత్యంలో ద్విపద ప్రక్రియ ద్వారా శైవ మత సిద్ధాంతాలను సామాన్య ప్రజలకు చేరవేయడంలో ఈ కావ్యం కీలక పాత్ర పోషించిందని చెప్పాలి. నవనాథ చరిత్ర తెలుగు సాహిత్యరంగంలో, ముఖ్యంగా శైవ సాహిత్యంలో ఒక అరుదైన, విశిష్టమైన కావ్యం. ఈ కావ్యాన్ని సామాన్య ప్రజలకు సైతం అర్థమయ్యేలా ద్విపద ఛందస్సులో రచించారు. పాల్కురికి సోమనాథుని అడుగుజాడల్లో నడుస్తూ, సంస్కృత భూయిష్టమైన చంపూ కావ్యాల కంటే జానుతెనుగులో ద్విపద రచనకే మొగ్గు చూపారు. ఈ కావ్యం శైవ మత ప్రచారానికి, యోగ విద్యలకు మూలపురుషులైన తొమ్మిది మంది నాథుల (నవనాథులు) సాహసాలను, వారి యోగ సిద్ధులను వివరిస్తుంది. నవనాథ చరిత్ర కేవలం కథల సమాహారం మాత్రమే కాదు, ఇది యోగ రహస్యాలను, శివ యోగాన్ని బోధిస్తుంది. మూఢ విశ్వాసాలను, విగ్రహారాధనను నిరసించి, యోగ సాధన ద్వారా మోక్షాన్ని పొందవచ్చని ఈ కావ్యం చెబుతుంది. ఒక స్వతంత్ర కావ్యం కావడం వల్ల, గౌరన తన కాలం నాటి సాంఘిక పరిస్థితులను, ఆచార వ్యవహారాలను ఇందులో చాలా సహజంగా చిత్రించారు. దీనిని ఆంధ్రుల సాంఘిక చరిత్రను తెలుసుకోవడానికి ఒక ముఖ్యమైన ఆధారంగా సురవరం ప్రతాపరెడ్డి గారు పేర్కొన్నారు. ఇలాంటి కావ్యాన్ని పరిశీలించడమే ఈ వ్యాస ముఖ్యోద్దేశం.

కీలకపదాలు:

రసవాద ప్రక్రియ, సిద్ధులు, నవనాథులు, మీన నాథుడు, ఆంధ్రుల సాంఘిక చరిత్ర, సారంగధరుడు, రాజరాజనరేంద్రుడు, లోకసంరక్షణ, యోగతత్వం మొదలైనవి.

కవి పరిచయం:

తెలుగు సాహిత్యంలో 15వ శతాబ్దానికి చెందిన ప్రముఖ కవి 'సరస సాహిత్య లక్షణ విచక్షణుడు' అనే బిరుదాంకితుడు గౌరన. శ్రీనాథుని సమకాలికుడైన ఈయన, తెలుగులో 'ద్విపద' కావ్య రచనను పునరుద్ధరించిన ఘనతను

పొందారు. ఈయన కాలం 15వ శతాబ్దం పూర్వార్ధం (శ్రీనాథుని కాలం). వీరి అవలంభించిన మతం శైవమతం. ఈయన తన కావ్యాలన్నింటినీ శ్రీశైల మల్లికార్జునునికి అంకితం ఇచ్చారు. వీరి ప్రధాన రచన నవనాథ చరిత్ర. ద్విపద కావ్యంగా తొమ్మిది మంది శైవ సిద్ధుల మహిమలను వర్ణించే గ్రంథం. దీనిలో భాగంగానే 'సారంగధర చరిత్ర'ను రెండు ఆశ్వాసాలుగా రచించారు. మరో గ్రంథం హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం. దీనిలో హరిశ్చంద్రుని కథను కావ్యవస్తువుగా స్వీకరించి, స్కాంద పురాణం ఆధారంగా రచించిన మొదటి తెలుగు కావ్యం. దీనిలో 'నక్షత్రకుడు' అనే పాత్రను సృష్టించారు. అలాగే సంస్కృతంలో రచించిన ఛందో గ్రంథం లక్షణదీపిక. గౌరన కవిత్వంలో సహజత్వం, సరళమైన పదప్రయోగం ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. 15వ శతాబ్దపు సామాజిక పరిస్థితులు, గొల్లవారి విశేషాలు, పశురోగాల గురించి ఆయన రచనల్లో స్పష్టంగా చిత్రించబడ్డాయి.

నవనాథ చరిత్ర గురించి:

సారంగధర చరిత్రలో నూతన కోణాన్ని ఆవిష్కరించిన కావ్యం ఇది. తెలుగు నాట ప్రచారంలో ఉన్న రాజరాజ నరేంద్రుని కుమారుడు సారంగధర కథ కంటే భిన్నంగా, గౌరన ఈ కథను మాళవ దేశ నేపథ్యంలో చిత్రించారు. సారంగధరుడు సిద్ధుడై 'ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి'ని కాపాడాడనే ప్రచారాన్ని గౌరన రచన కాదనడం ఒక చారిత్రక విశేషం. గౌరన వర్ణనా శక్తి అమోఘం. వసంత ఋతువు, కైలాసం, గంగానది మరియు చిత్రంగి సౌందర్యాన్ని వర్ణించిన తీరు ప్రబంధ కవులకు మార్గదర్శకంగా నిలిచింది. ప్రత్యేకించి చిత్రంగి పాత్రను ఒక లోకోక్తిలాగా తీర్చిదిద్దారు. ఈ కావ్యంలో సిద్ధులు ప్రదర్శించే రసవాదం, పరకాయ ప్రవేశం, వజ్రదేహ సిద్ధి వంటి అద్భుత శక్తుల వర్ణనలు పాఠకులను మంత్రముగ్ధులను చేస్తాయి. మొత్తంగా చెప్పాలంటే, నవనాథ చరిత్ర తెలుగు ద్విపద సాహిత్యోద్యానవనంలో పూచిన ఒక అరుదైన రసకుసుమం అనొచ్చు. ఇది అటు ఆధ్యాత్మికతను, ఇటు సాహిత్య మాధుర్యాన్ని సమపాళ్లలో కలిగి ఉన్న విశిష్ట కావ్యంగా పేరుగాంచింది.

నవనాథులు`వారి విశిష్టత:

గౌరనార్యుడు రచించిన ఈ నవనాథ చరిత్రలో శైవ మత ప్రచారానికి, యోగ విద్యల సాధనకు అంకితమైన తొమ్మిది మంది గొప్ప యోగి సిద్ధులను నవనాథులు అని పిలుస్తారు. వీరిలో ప్రధానమైన వారు, వారి విశిష్టతలు గమనిస్తే అనేక విషయాలు తెలుస్తాయి.

1. మీననాథుడు: వీరు నవనాథులలో అత్యంత ప్రధానమైన వారు మరియు అందరికీ గురువుగా పరిగణించబడతారు.
2. చౌరంగినాథుడు: మీననాథుని ప్రథమ శిష్యుడు. ఇతడినే సారంగధరుడు అని కూడా అంటారు.
3. గోరక్షనాథుడు: మీననాథుని రెండవ శిష్యుడు మరియు అత్యంత ప్రభావశీలుడైన యోగి.
4. విరూపాక్షనాథుడు.
5. మేఘనాథుడు.
6. నాగార్జుననాథుడు: ప్రసిద్ధ సిద్ధ నాగార్జునుడు, ఇతడు రసవాద విద్యలో నిష్ణాతుడు.
7. కణికనాథుడు.
8. మంజునాథుడు.
9. బుద్ధనాథుడు.

మీననాథుడు సాక్షాత్తు శివపార్వతుల పుత్రుడిగా, లోకంలో శైవ మత ప్రచారానికి పంపబడినవాడిగా చెప్పబడ్డాడు. శివుడు పార్వతికి యోగ రహస్యాలను బోధిస్తున్నప్పుడు, నీటిలో చేప రూపంలో ఉన్న ఇతడు ఆ రహస్యాలను విని 'మహాజ్ఞాని' అవుతాడు. ఇక యోగ సిద్ధులు యోగ సాధన ద్వారా అష్టసిద్ధులను, పరకాయ ప్రవేశం, వజ్రదేహ సిద్ధి వంటి అసాధారణ శక్తులను పొందిన సిద్ధ పురుషులు. నవనాథులు మూఢ విశ్వాసాలను, విగ్రహారాధనను నిరసించి, అంతర్ముఖమైన యోగతత్వాన్ని, శివ యోగాన్ని ప్రజలకు బోధించారు. ముఖ్యంగా నాగార్జుననాథుడు వంటి వారు లోహాలను బంగారంగా మార్చే రసవాద విద్యలో, ఆయుర్వేదంలో అద్భుతమైన నైపుణ్యం కలిగి ఉండేవారు. అంతేకాకుండా, నవనాథ సంప్రదాయం భారతదేశమంతటా సామాన్య ప్రజలలో విస్తృతంగా వ్యాపించిందని ప్రతీతి. వీరు కేవలం ఆధ్యాత్మిక గురువులే కాకుండా, అన్యాయానికి గురైన వారిని రక్షించే రక్షకులుగా కూడా వర్ణించబడ్డారు. అలాగే వీరి విశిష్టత అంతా గురుసేవ, యోగ సాధనపై ఆధారపడి ఉంటుంది. గోరక్షనాథుడు తన గురువైన మీననాథునిపై చూపిన భక్తి, అతడిని సంసార వ్యామోహం నుండి రక్షించిన తీరు ఈ కావ్యంలో ఒక ప్రధాన ఘట్టంగా చెప్పుకోవచ్చు. నవనాథులు యోగ విద్యకు, శైవ సిద్ధాంతానికి మూలస్తంభాలుగా నిలిచి, మోక్ష సాధనకు యోగమే సరైన మార్గమని చాటిచెప్పారు.

నవనాథ చరిత్ర -రసవాదం:

నవనాథ చరిత్రలో సిద్ధులు ప్రదర్శించే రసవాద విద్య అత్యంత అద్భుతమైనదిగా వర్ణించబడింది. ఈ కావ్యంలోని సిద్ధులు కేవలం ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానులే కాకుండా, లోహాలను బంగారంగా మార్చడం, దేహాన్ని వజ్ర సమానం చేయడం వంటి భౌతిక రసాయనిక విద్యలలో ఆరితేరినవారు. దీనిలో ముఖ్యంగా సిద్ధ నాగార్జునుని రసవాద మహిమ గురించి చెప్పుకోవాలి. నవనాథులలో ఒకరైన నాగార్జుననాథుడు రసవాద విద్యలో అగ్రగణ్యుడు. ఇతడు తన గురువు మీననాథుని వద్ద రసవాద రహస్యాలను నేర్చుకుంటాడు. శ్రీశైల ప్రాంతంలో తన రసవాద శక్తిని ప్రదర్శించి, శ్రీశైల పర్వతాన్నంతటినీ బంగారంగా మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. లోకసంరక్షణార్థం శ్రీమహావిష్ణువు ఈ ప్రయత్నాన్ని అడ్డుకున్నాడు. లోకంలో బంగారం విపరీతంగా పెరిగిపోతే మనుషుల మధ్య ధర్మం తప్పుతుందని భావించిన విష్ణువు, నాగార్జునుని శిష్యుడిని తన చక్రంతో సంహరించి ఆ ప్రయత్నాన్ని విఫలం చేశాడు. అయితే రసవాద ప్రక్రియలో ఉపయోగించిన ద్రవ్యాలు కూడా విశేషంగా చెప్పబడినవే. సిద్ధులు ఈ ప్రక్రియలో పాదరసాన్ని ప్రధానంగా వాడతారు. ఈ సంప్రదాయంలో పాదరసాన్ని 'శివబీజం' అని పిలుస్తారు. దీనితో పాటు సంజీవకరణి, సంధానకరణి, పరుసవేది, చింతామణి వంటి దివ్యౌషధాలను మరియు మణిమంత్ర తంత్రాలను ఉపయోగించి లోహాలను మార్చడం అనేది ఆ ప్రక్రియలో భాగంగా కనిపిస్తుంది.

"రసములాఋను నుప రసము లెన్మిదియు
బసరులు మందులు బాషాణములును
గలువంబులును జాల గా సమకూర్చి
వలయు మంత్రౌషధా వళులకు బలియు
జేసి మనోజయ సిద్ధి బెంపొంది
యాసీనుడై ఉలా యాజిన రచిత
గురుభస్త్రికల నిన్ప గ్రోవులు సలిపి
సరములు బొందుగా సంధించి భక్తి
గురునాథు దలంచి త ద్గురువు భజించి

వరభైషజాది దై వములకు మ్రొక్కి
నేర్చిన మందు ల న్నియు పైచి యగ్ని
గూర్చి పుటంబుగ్ర క్కున బెట్టనపుడు
వెసనూ దువారును విసువక రసము
బసరులు గలిపి పా ల్పడ నూఱువార
లనువొందగా మూస లమరించువారు
మొనసి క్రమ్మఱ బుటం బులు బెట్టువారు"(నవనాథ చరిత్ర, గౌరన విరచితం, పుట సంఖ్య:372)

ఈ పద్యంలో పాదరసాన్ని (శివబీజం) ఇతర మూలికా రసాలు, భాషాణాలతో కలిపి, మూసలలో పోసి, అగ్నితో పుటము పెట్టి బంగారంగా మార్చే రసవాద పద్ధతిని గౌరన అత్యంత సహజంగా వర్ణించారు.

రసవాదం కేవలం బంగారం తయారు చేయడానికి మాత్రమే కాదు, మానవ దేహాన్ని ముసలితనం, మరణం లేని వజ్రదేహంగా లేదా అమృతకాయంగా మార్చడానికి కూడా సిద్ధులు ఉపయోగిస్తుంటారు. దీనినే కాయ సాధన అని పిలుస్తారు. కావ్యంలో రసవాద ప్రక్రియను పరిశీలిస్తే, పాదరసాన్ని వివిధ మూలికా రసాలతో కలిపి, గుంటలలో పోసి, అగ్నితో పుటము పెట్టి దానిని శుద్ధి చేయడం, పరివర్తనం చెందించడం వంటి వర్ణనలు ఉన్నాయి. నాగార్జునునితో పాటు ఇతర సిద్ధులు కూడా రసవాదాన్ని ప్రదర్శించినట్లు తెలుస్తోంది. ఉదాహరణకు, వ్యాళి సిద్ధుడు కళ్యాణకటకంలో రాజు ఎదుట కాయసిద్ధిని ప్రదర్శించాడు. ఇలా నవనాథ చరిత్ర సిద్ధుల రసవాద విద్యను అటు భౌతిక సంపదకు, ఇటు ఆధ్యాత్మిక అమరత్వానికి మార్గంగా చిత్రించింది.

సారంగధర చరిత్ర మరియు నవనాథుల మధ్య సంబంధం:

గౌరనార్యుడు రచించిన నవనాథ చరిత్ర ప్రకారం, సారంగధర చరిత్రకు మరియు నవనాథులకు అత్యంత సన్నిహితమైన సంబంధం ఉందని అర్థమవుతుంది. నవనాథులలో ఒకరైన చౌరంగీనాథుడు మరెవరో కాదు, ఆయనే సారంగధరుడు అని ఈ కావ్యం స్పష్టం చేస్తోంది. సారంగధరుడు సిద్ధుడైన తర్వాతే 'చౌరంగీనాథుడు' అనే నామాన్ని పొందుతాడు. అలాగే గురు-శిష్య సంబంధం గురించి కూడా ప్రస్తావన చేశారు. సారంగధరుడు నవనాథులలో అగ్రగణ్యుడైన మీననాథుని (మత్స్యేంద్రనాథుడు) యొక్క ప్రథమ శిష్యుడు. చిత్రంగి కారణంగా తన తండ్రి రాజమహేంద్రుడి ద్వారా కాళ్ళు చేతులు నరకబడిన సారంగధరుడిని మీననాథుడు రక్షించి, అతడికి యోగవిద్యను ఉపదేశించాడు. మీననాథుని అనుగ్రహంతో సారంగధరుడు కోల్పోయిన కాళ్ళు చేతులను తిరిగి పొందడమే కాకుండా, కఠోరమైన యోగసాధన ద్వారా అష్టసిద్ధులను పొందిన సిద్ధుడయ్యాడు. ఆ విధంగా అతడు రాజభోగాలను వదిలి నవనాథ సంప్రదాయంలో కలిసిపోతాడు.

నవనాథ చరిత్రలోని మొదటి రెండు ఆశ్వాసాలు ప్రధానంగా మీననాథుని సంచారాన్ని, సారంగధరుని కథను, అతడు సిద్ధుడిగా మారిన వృత్తాంతాన్ని వివరించాయి. ముందు మాళవ దేశ నేపథ్యం కనిపిస్తుంది. తెలుగు నాట రాజరాజ నరేంద్రుని కుమారుడిగా సారంగధరుడు ప్రసిద్ధి చెందినప్పటికీ, గౌరన తన కావ్యంలో ఇతడిని మాళవ దేశపు రాజకుమారుడిగా, మాంధాతపుర రాజు కుమారుడిగా చిత్రించాడు. సారంగధరుడు సిద్ధుడై ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణిని కాపాడాడనే ప్రచారాన్ని గౌరన కావ్యం అంగీకరించదు. ఒక రాజకుమారుడైన సారంగధరుడు అన్యాయానికి గురై, మీననాథుని ఆశ్రయించి యోగవిద్య ద్వారా సిద్ధుడై, చౌరంగీనాథుడిగా నవనాథులలో ఒకరు కావడం వీరి మధ్య ఉన్న ముఖ్యమైన సంబంధం.

గౌరన శైలి:

గౌరనార్యుడు రచించిన నవనాథ చరిత్ర తెలుగు సాహిత్యంలో, ముఖ్యంగా ద్విపద కావ్యాల్లో అత్యంత విశిష్టమైన స్థానాన్ని కలిగి ఉంది. గౌరన తన కావ్యాలను సామాన్య ప్రజలకు సైతం సులభంగా అర్థమయ్యేలా ద్విపద ఛందస్సులో రచించారు. అప్పట్లో పండితులు చంపూ కావ్యాలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నప్పటికీ, ప్రజా బాహుళ్యం కోసం ఆయన దేశీయ ఛందస్సును ఎంచుకున్నారు. పాల్కురికి సోమనాథుని వలె గౌరన సరళమైన, స్వచ్ఛమైన తెలుగు (జానుతెనుగు) పదాలను ఉపయోగిస్తూ, పండిత పామరులను అలరించే శైలిని అవలంబించారు. ఈయన వర్ణనా చాతుర్యం అపారమైంది. ఆయన వర్ణనలు పరికించి చూస్తే, చాలా అద్భుతంగా ఉంటాయి. ఉదాహరణకు, వసంత ఋతువు:

గౌరనార్యుడు రచించిన నవనాథ చరిత్రలోని ప్రథమ ఆశ్వాసంలో వసంత ఋతువు వర్ణన తెలిపే పద్యం-

“తరులప్రాయపుమందు తావులపొందు
విరహుల మంట కో విల గమిపంట
రతిసుఖంబుల చొక్కు రసికుల మ్రొక్కు
రతిరాజు జోక వి రక్తుల ఢాక
పువ్వుబోణుల యుబ్బు పుష్పాస్త్రు గబ్బు
పువ్వు దేనెల పెచ్చు భోగుల మెచ్చు
వెలయ వసంత మ వ్వేళ నెల్లెడలన్
గలయంగన్ బడ నింకి కడపళ్ళువాడి
జిగి దప్పి చెఱంగులుచిరుబీట లెత్తి
పగులుచు బిరుసనై పలకిన నాటన్
దొడిమెలు వడి వాడన్ దుడుగాలి చూలి
కడువడి నందంద కారాకు రాలె” (నవనాథ చరిత్ర, గౌరన విరచితం, పుట సంఖ్య:107)

గంగానది వర్ణన:

గౌరనార్యుడు రచించిన నవనాథ చరిత్రలోని చతుర్థాశ్వాసంలో గంగానది వర్ణన తెలిపే పద్యం`

“తరులప్రాయపుమందు తావులపొందు
“నళినాస్య కంబుకం ధరి యుత్పలాక్షి
నలినీలకుంతలి నావర్తనాభి
గమనీయ చక్రవా కస్తనిం జారు
కుముదగంధిని బిస కోమలహస్త
నతులశైవాల రో మావళి కలిత
నతిసమున్నత సైక తాంచిత జఘన
లలిత శీకర హార లతికా సమేత” (నవనాథ చరిత్ర, గౌరన విరచితం, పుట సంఖ్య:333)

ఇలా వర్ణించిన తీరు ప్రబంధ కవులకు మార్గదర్శకంగా నిలుస్తుంది. పాత్రల మధ్య సంభాషణలను అత్యంత సహజంగా, నాటకీయంగా చిత్రించడం గౌరన ప్రత్యేకత. ఆయన భాషలో లోకోక్తులు, జాతీయాలు సమృద్ధిగా కనిపిస్తాయి.

'జానుతెనుగు' ప్రత్యేకత:

గౌరనార్యుడు తన నవనాథ చరిత్ర కావ్యాన్ని పాల్కురికి సోమనాథుని అడుగుజాడల్లో నడుస్తూ 'జానుతెనుగు' శైలిలో రచించారు. వనరుల ప్రకారం, గౌరన శైలిలోని జానుతెనుగు ప్రత్యేకతలు గమనిస్తే, సామాన్య ప్రజల కోసమే రాసినట్లుంటుంది. చంపూ కావ్యాల్లో వాడే కఠినమైన సంస్కృత భూయిష్టమైన శైలి సామాన్య ప్రజలకు అర్థం కావడం కష్టమని భావించి, అందరికీ సులభంగా అర్థమయ్యే సరళమైన, స్వచ్ఛమైన జానుతెనుగు పదాలను గౌరన ఎంచుకున్నారు. అందుకోసం ద్విపద ఛందస్సును ఎంచుకున్నారు. అసలు జానుతెనుగు శైలికి అత్యంత అనువైన ఛందస్సు ద్విపద ఛందస్సు. దీన్నే గౌరన స్వీకరించారు. పండితుల కోసం రాసే చంపూ కావ్యాల కంటే, దేశీయమైన ద్విపద రూపంలో జానుతెనుగులో రాస్తే ప్రజలకు త్వరగా చేరువవుతుందని ఆయన ఉద్దేశంగా చెప్పుకోవచ్చు. అంతేకాదు, గౌరన జానుతెనుగు శైలిలో కేవలం సరళత మాత్రమే కాకుండా, అచ్చమైన జాతీయాలు లోకోక్తులు మరియు సహజమైన సంభాషణా శైలి కనిపిస్తాయి. ఇది కావ్యం పండిత పామరులందరినీ అలరించేలా చేస్తుంది. జానుతెనుగులోనే అద్భుతమైన వర్ణనలు చేయవచ్చని గౌరన నిరూపించారు.

"గమకించి యందెలు ఘల్లు ఘల్లునగ
మొలనూలు రంతుగా మ్రోయ మాణిక్య
కలిత కంకణ ఝణ త్కారంబు లెసగ
నొసపరి బాగుగా నొదవిన నడల
దుసికిల బాణి సం ధులనాభి దోప
దిన్నని నూగారు తీగె చూపట్టి
యన్నువ నెన్నడు మందంద వణక
గొబ్బున బయ్యెద కొంగు దొలంగ
గుబ్బ చన్నుల మించు గురువులు దాటి
తరళ హారంబుల తళుకులు చెదర
నెరయు వెన్నెల గాయు నెఱినవ్వు దోప
ఘనరత్న తాటంక కాంతులు మెలయ
గను దోయి మెఱుగు ద్రొ క్కనిచోట్ల ద్రొక్క" (నవనాథ చరిత్ర, గౌరన విరచితం, పుట సంఖ్య:147)

ఇలా చిత్రంగి సౌందర్యాన్ని వర్ణించేటప్పుడు ఆయన వాడిన పద చిత్రాలు ప్రబంధ కవులకు మార్గదర్శకంగా నిలిచాయనడంలో ఏ సందేహం లేదు. జానుతెనుగును వాడటం వల్ల నాటి కాలం అంటే, రెడ్డి రాజుల కాలంనాటి ఆంధ్రుల సాంఘిక ఆచార వ్యవహారాలను, ప్రజల మనోభావాలను అత్యంత సహజంగా, కళ్లకు కట్టినట్లు చిత్రించడం సాధ్యమైంది. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే, గౌరన నవనాథ చరిత్రలో వాడిన జానుతెనుగు అటు ఆధ్యాత్మిక లోతును కాపాడుతూనే, ఇటు సాహిత్య మాధుర్యాన్ని సామాన్యులకు సైతం చేరువ చేసిందని చెప్పొచ్చు.

గౌరన-ద్విపద ఛందస్సు:

గౌరన కవి తన నవనాథ చరిత్ర కావ్యం కోసం ద్విపద ఛందస్సును ఎంచుకోవడానికి ప్రధాన కారణం ఆ కావ్యాన్ని సామాన్య ప్రజలకు సులభంగా చేరువ చేయడం కోసమేనని అర్థం చేసుకోవచ్చు. ద్విపద ఛందస్సు విషయంలో గౌరన తన పూర్వీకుడైన పాల్కురికి సోమనాథుని అడుగుజాడల్లో నడిచారు. చంపూ కావ్యాల్లో ఉండే కఠినమైన పదాలు, దీర్ఘ సమాసాలు, సంస్కృత భూయిష్టమైన శైలి సామాన్య ప్రజలకు అర్థం కావడం కష్టమని భావించి, పండిత పామరులందరికీ అర్థమయ్యే సరళమైన జానుతెనుగు, ద్విపద ఛందస్సును ఆయన స్వీకరించడం ఇక్కడి విశేషం. ఆ కాలంలో ముఖ్యమైన రచనలు చంపూ రూపంలో ఉన్నప్పటికీ, ప్రజలలో ప్రాచుర్యం పొందవలసిన రచనలను సరళమైన దేశీయ ఛందస్సు అయిన ద్విపదలోనే రచించేవారు. మరో ముఖ్య విశేషం, సమాజంలోని అగ్రవర్ణాలు బ్రాహ్మణ మతం వైపు మొగ్గు చూపగా, శైవ కవులు సామాన్య ప్రజలను ఆకర్షించడానికి ప్రయత్నించడం. అందుకే వారు తమ సాహిత్యానికి సరళమైన ద్విపద రూపాన్ని ఎంచుకున్నారు.

ముగింపు:

ఇలా ద్విపదలో రాయబడిన 'నవనాథ చరిత్ర' అనేది హిందూ ఆధ్యాత్మికతలో, ముఖ్యంగా నాథ సంప్రదాయంలో అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగిన ఒక పవిత్ర గ్రంథంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఇది తొమ్మిది మంది సిద్ధ పురుషుల అద్భుతమైన జీవితాలు, యోగ సాధనలు, వారి దివ్యోపదేశాలను వివరించే భక్తి, తత్వశాస్త్ర కావ్యంగా దర్శనమిచ్చింది. నవనాథ చరిత్ర ఆదికాయుడైన పరమశివుడు మరియు దత్తాత్రేయుల నుండి ప్రారంభమయ్యే అద్భుతమైన గురు-శిష్య పరంపరను తెలియజేసింది. ఇది జ్ఞానం మరియు దివ్య శక్తిని తరాలపాటు ఎలా నిక్షిప్తం చేసిందో వివరించింది. మత్స్యేంద్రనాథుడు, గోరక్షనాథుడు వంటి నాథులు హఠ యోగ, రాజ యోగ సాధనల్లో అత్యున్నత శిఖరాలను అధిరోహించినది, వారు అంతర్గత దివ్యత్వాన్ని ఎలా మేల్కొలుపాలో మానవాళికి మార్గదర్శనం చేశారు.సమాజ హితం: నవనాథులు కేవలం అడవుల్లో తపస్సు చేయడమే కాక, లోక కల్యాణం కోసం తమ యోగ శక్తులను ఉపయోగించారని పేర్కొన్నారు. అజ్ఞానాన్ని, అంధవిశ్వాసాలను తొలగించి, దైవభక్తిని,సత్య మార్గాన్ని సాధారణ ప్రజలకు చేరవేశారని చెప్పవచ్చు.

ఆధార గ్రంథాలు:

1.కోటేశ్వరరావు, ఆచార్య తుమ్మపూడి, గౌరన నవనాథ చరిత్ర, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి, హైదరాబాదు,2019.

2.నాగయ్య. జి, ద్విపద వాఙ్మయము, మాలికో ప్రింటర్స్, తిరుపతి, 1967.

3.వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి, శంభుదాసు, బాణాల, సారంగధర చరిత్రము, 1914

Citation: బంటు ప్రసాదరావు. A. 2025. "నవనాథ చరిత్రలో రసవాద విద్య మరియు కవితాతత్వం". International Journal of Academic Research, 12(1): 95-101.
Copyright: ©2025 బంటు ప్రసాదరావు. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.